

Pædagoguddannelsen Vordingborg

iPads og apps på daginstitutionsområdet

Inge Bjerregaard, Pædagoguddannelsen Vordingborg, UCSJ

Et VIOL-projekt på pædagoguddannelsen i Vordingborg har haft fokus på anvendelsen af iPads og apps på daginstitutionsområdet. Projektet er forløbet i faget Dansk, kultur og kommunikation på 4. semester i 2007-uddannelsen, og intentionen har været at bidrage til de studerendes viden, færdigheder og kompetencer på medieområdet.

Pædagogstuderende møder teknologi i form af fx iPads på forskellige tidspunkter i deres hverdagsliv, på studiet og også ude i praktikken fx i daginstitutioner.

Derfor vil vi som undervisere på pædagoguddannelsen være med til at videreudvikle de studerendes it-kompetencer herunder kendskab til apps og aktiviteter, som iPads og tablets kan lægge op til og som har et klart fokus på deltagelse, aktivitet og kreativitet.

Vores antagelse var, at mange af vores studerende i forvejen brugte iPads og tablets og at få var digitale novicer. Vi antog ligeledes, at kun enkelte studerende kendte til apps, som lægger op til, at børn og voksne i et eksperimenterende fællesskab kan samarbejde om medielege og producere mediefortællinger, bøger og film, som må ses som et innovativt bidrag til nye udviklende lege- og læreprocesser for børn på 3-5 år i daginstitutionstilbud.

Baggrunden herfor er, at vi forud for udviklingen af dette VIOL-projekt har deltaget i et fagudviklingsprojekt (2011-2013) igangsat af forsknings- og udviklingsafdelingen i UCSJ. Fokus for vores delprojekt i denne sammenhæng var børns leg og læring via digitale medier i daginstitutioner. I projektet samarbejdede vi med en daginstitution i Ringstedområdet samt en af vore studerende, der i seks måneder var i praktik her.

Vores mål blev i fagudviklingsprojektet at sætte fokus på udvalgte apps, som lagde op til, at børn ikke bare blev modtagere og konsumenter af spil, andre har udviklet, men at introducere til en mediebrug, hvor børn og voksne i fællesskab kan lege, skabe og reflektere. Et eksperimenterende fællesskab, hvor der er fokus på at fortælle historier og være skabende, hvor det er fortællingerne, der driver værket, og hvor børn og voksne i fællesskab får mulighed for at blive producenter af æstetiske udtryk i form af bøger og korte film.

Vi blev i fagudviklingsprojektet opmærksomme på, at børn allerede er mediebrugere i en eller anden grad og at digitaliseringen er et vilkår – også i daginstitutioner - både for børn og det pædagogiske personale. Samtidig blev vi opmærksomme på, at iPad' en må ses som et redskab, og ikke et mål. Det er altså pædagogikken og didaktikken, der er afgørende, og det interessante for os bliver derfor, hvad vi vælger at bruge medierne til.

I projektet fandt vi relativt få apps, som inviterede til at skabe fortællinger, og som kaldte på samarbejde mellem børn og voksne i et eksperimenterende fællesskab. Vi arbejdede med en læringsapp "Writereader", hvor børn med hjælp fra en voksen kan skabe deres egne billedbøger med både tekst og lyd. Herudover afprøvede vi "PuppetPals" og "PuppetPals 2" hvor børn kan lave digitale fortællinger og små teaterstykker i forskellige genrer.

Det blev undervejs i fagudviklingsprojektet klart, at børnehavebørnene i arbejdet med disse apps i fællesskab med pædagogen var i stand til at producere bøger og film. I samarbejdet om skabelsen af en mediefortælling

støtter børnene hinanden, de forhandler og debatterer mulige ideer, til tider tager den voksne teten, og til tider overtager børnene helt styringen. Her bringes iPad'en i anvendelse på en måde, hvor den er en del af det pædagogiske arbejde med en målgruppe og ikke et alternativ til en pædagogisk aktivitet.

Forløbet

På baggrund af vore erfaringer fra fagudviklingsprojektet valgte vi undervisningen i faget Dansk, kultur og kommunikation (DKK) på 4. semester som rammen om vores VIOL-projekt. De studerende har her DKK-faget i 14 dage, og i denne periode blev målet at debattere og sætte fokus på iPads og apps i et meget praksisrettet projekt, hvor de studerende selv skulle være kreative og producerende i et eksperimenterende fællesskab, og dermed få øje på og tage stilling til mediets anvendelsesmuligheder i pædagogisk praksis. Vi forventede en del studerende på forhånd var skeptiske, da iPads i det daglige kan opfattes som spillemaskiner og ikke som udviklende lege- og læreredskaber, men at periodens fokus på skabende pædagogiske aktiviteter ville give nye perspektiver på anvendelsen af iPads.

Vi fandt det væsentligt, at de studerende selv var skabende og producerende ved hjælp af dels de apps, vi havde afprøvet og fået erfaringer med gennem fagudviklingsprojektet ("Writereader" og "PuppetPals") og dels apps som "iStopMotion" og "Book Creator" og således udviklede deres praktiske it-kompetencer. Ved hjælp af app'en "iStopMotion" kan man filme en lille fortælling med et ganske overbevisende resultat. "Book Creator", er en app, hvor man kan lave sine egne bøger. Den minder på flere måder om "WriteReader", men denne app kan ikke kun tilføje tekst, billeder og lyd i skabelsen af bøger, men også videoklip.

De studerende blev præsenteret for relevante og aktuelle artikler, der på hver sin måde var et led i debatten om iPads og anvendelsen heraf – bl.a. fra DPU's magasin Asterisk, som i december 2012 udgav temanummeret "Generation touch" samt artikler med fokus på Odder kommunes digitale tiltag fulgt tæt af forskere fra Umeå universitetet. Herudover stiftede de studerende bekendtskab med resultaterne af Klaus Thestrups forskning på området. Den studerende, der havde været en del af vores fagudviklingsprojekt, holdt et oplæg om sine praktikerfaringer vedrørende de apps, han havde afprøvet sammen med børn fra praktikinstitutionen. Herved fik vi debatteret holdninger, perspektiver og erfaringer i forbindelse med børns leg og læring med apps og iPads.

Dernæst introducerede vi de udvalgte apps ("WriteReader", "PuppetPals" og "PuppetPals 2", "BookCreator" og "iStopMotion"). De studerende skulle nu i grupper skrive drejebog til fortællinger, der kunne produceres i disse apps. De studerendes it-kompetencer gik fra, at enkelte studerende aldrig havde rørt ved en iPad eller tablet før, til studerende, som selv havde en iPad eller tablet og kendte en del apps. Dog kendte kun ganske få en enkelt af de af os udvalgte apps.

Herefter skulle de studerende producere en fiktionsfortælling i bogform, en film og en animeret fortælling i "PuppetPals". Undervejs i forløbet med produktionerne, skrev de studerende logbøger og lagde på intranettet, så underviserne kunne følge med i gruppernes forløb, kommentere på processen, give vejledning og svare på eventuelle spørgsmål de studerende stødte på undervejs – spørgsmål af både faglig, praktisk og teknisk karakter.

Nogle af vore studerende med studiejobs i daginstitutioner og SFO'er inddrog børn i deres produktioner og fik derved førstehåndserfaringer med produktion af mediefortællinger i et eksperimenterende praksisfællesskab.

Mediefortællingerne blev inden periodens afrunding lagt ud til gennemsyn og kommentarer fra de øvrige grupper, og perioden blev afrundet med fremlæggelser, hvor hver gruppe fremviste deres produktioner, fortalte om deres erfaringer med arbejdet med de forskellige apps, vurderede de anvendte apps samt deres egnethed og anvendelse i forbindelse med forskellige målgrupper.

De studerendes evalueringer

I de studerendes evaluering af projektet var det gennemgående, at forløbet blev vurderet som meget brugbart, og at de studerende kunne se flere direkte anvendelsesmuligheder – fx i deres næste praktik. De var glade for, at forløbet var meget praksisrettet, og at de selv skulle være kreative, lege og producere. Der var tilfredshed med, at arbejdet var udforskende og selvstændigt, og at de kunne få hjælp og vejledning via deres logbøger. Besøget af den studerende, der havde gjort sig erfaringer med et par af de anvendte apps under vores fagudviklingsprojekt, blev ligeledes påskønnet. Enkelte studerende, for hvem arbejdet med iPads var et helt nyt område, ville have sat pris på et kort særkursus, så de ikke var helt på bar bund fra begyndelsen, og nogle studerende med specialområdet som særinteresse nævnte, at de havde svært ved at se, hvordan de kunne bruge deres ny erhvervede kompetencer inden for deres interessefelt.

I en senere tilrettet og forkortet gentagelse af dette forløb i en meritklasse, hvor de fleste af de studerende har adskillige års erfaring fra specialområdet, gav vi de studerende mere frie hænder, og i deres bogproduktion slettede vi fiktionskravet. Flere af disse studerende så selv en transferværdi til deres arbejdsfelt, og dette resulterede i, at der blev produceret bøger til specialområdet med social stories og bøger med fx gennemgang af faste morgenrutiner for mennesker med nedsat funktionsevne. Tanken var, at det skulle være bøger, som disse borgere selv kunne følge, og som også skulle gøre det enkelt for vikarer og afløsere at få adgang til og følge borgerens vante rutiner.

Opsamling

Vores erfaringer er, at undervisningen og forløbet i sin helhed er med til at fremme, at de studerende får indsigt i og kan reflektere over anvendelsesmuligheder for velfærdsteknologi i praksis, og at de selv tilegner sig kompetencer, så de rent faktisk kan gå ud og gøre noget konkret med en brugergruppe ved hjælp af velfærdsteknologien. Vi har ligeledes set, hvordan enkelte studerende formår at overføre deres nye viden og færdigheder til andre specialiseringsretninger.

Vi var generelt positivt overraskede over, hvor lidt instruktion, det var nødvendigt at give i forhold til introduktionen af de enkelte apps. iPad'en har en brugervenlighed og tilgangen til både iPad'en og de udvalgte apps er meget intuitiv. Der, hvor der oftest opstod vanskeligheder, var, når de studerende skulle eksportere deres produkt til intranettet. Uden at underviserne er superbrugere, lykkedes det sammen at finde løsninger på langt de fleste forhindringer.

Undervisningen i faget Dansk, kultur og kommunikation afsluttes med eksamen i 5. semester. I den forbindelse skal de studerende bl.a. planlægge, udføre, dokumentere og evaluere et praksisprojekt med en udvalgt brugergruppe. Her ser vi, at knap halvdelen af vores studerende, der har været igennem VIOL-projektet på 4. semester, vælger at inddrage iPads enten som en del af deres praksisprojekt eller til dokumentation heraf – og de fleste af disse studerende benytter en eller flere af de apps, de selv har arbejdet med i undervisningen. En gruppe ordinære studerende anvendte "BookCreator" til at påbegynde en egenfortælling med en dreng med funktionsnedsættelser, og en gruppe meritstuderende har brugt samme app til at støtte en voksen med nedsat funktionsevne i hendes kommunikation med omverdenen. Disse studerende har altså set en transferværdi i forhold til specialområdet.

Vi mener, at de studerende gennem VIOL-forløbet har fået øjnene op for, hvordan iPads og apps kan anvendes i børn og voksnes eksperimenterende fællesskaber med fokus på at fortælle og være skabende, og at en del af vore studerende herigennem får ideer til anvendelse af apps på andre specialiseringsområder.